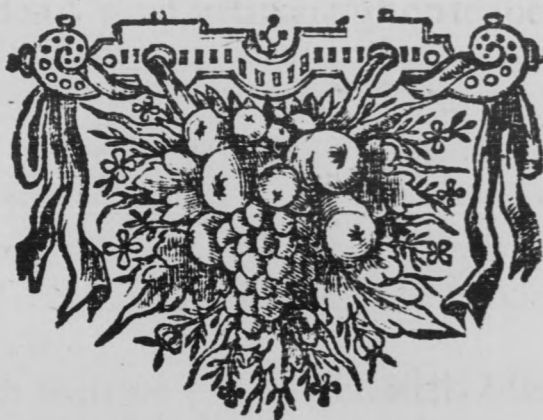

G R O O T E
V I C T O R I E N

door den
P O O L S C H E N
V E L D H E E R,

Roemruchtig bevochten tegen de
Tarteren, Turken, en Kosakken; waer in over de 40000.
Christenen van Slavernie zijn verlost.

Uit het Hoogduits Vertaelt.

t' Amsterdam, By Frans Lamminga en Paulus Warnae,
in Heyntjen Hoeck Steeg, 1672.

JOURNAL

van de Naderlaeg der Tarteren, roemruchtig
overwonnen door den

POOLSCHEN KROONS-VELDHEER.

NA dat den Heer Kroons-Veldheer met het leger dat onder 't bevel van den Heer Kastelein van Podlachien uit d'Ukraine aengekomen was, sich geconjungeert had, heeft hy sich volgens sijne Koninklijke Majesteits last onder *Krasnoslaw* geset, en uit de gevangene verstaen, dat de Tarteren met grooter macht besloten hadden tot aen het leger doorte breken, en van de toestand des Krijgsheirs onderrichting te halen.

Daer op dan den 4. October een sterke partie Tarteren een van onse voeragerende Compagnien aengetroffen ook tot aen ons leger vervolgt heeft, waer in een grooten Alarm ontstaen is, van meening dat het de groote macht was, waer van men bericht gekregen had. Hier op heeft de Heer Kroons-Maerschalk het leger naer een bequame plaets gewend, en selfs met het beste volk onder *Krasnoslaw* den geheelen nacht blyven staen.

Den 5. is den Heer Kroons-Maerschalk met de by sich hebbende krijgslieden opgebroken, en na *Samosch* gerukt, blyvende niet-wijd van daer staen, om de paerden wat te ververschen; en hy heeft den Heer *Hanenکو* uit *Samosch* laten noodigen, om den Vyand gesamentlijk op te soekken. Doch dewijl *Hanenکو* met sijne Kofakken doenmaels al op eenig voordeel was uitgetrokken, soo is de Heer Kroons-Maerschalk van daer des nachts ook opgebroken na *Krasznobrod*, daer selfs noch voor den dach aenkomende, waer hy kundschap ontving, van dat de Heer *Hanenکو* een partie Tarteren niet wijd van daer had aengetroffen, verstrooit, en na vele gedoot, noch gevangene met sich genomen: doch met den Heer Kroons-Maerschalk had hy sich niet willen vervoegen, maer was te rug na *Samosch* gegaen.

Op den selven dach heeft de Heer Ritmeester *Mierzinscky* ook een partie Tarteren niet verre van *Grabowo* geslagen en geruineert, seven van de Voornaemste met sich gevangen gebragt, en eenige 100. gevangenen verlost.

Den 6. met het aenbreken van den dach, heeft de Veldheer belast, de geslagene en in de bosschen verstroide Vyanden op te soeken, waer dan vele Tarteren en Kofakken, onder welke mede was *Schachtimir Murza*, zijn neder maakt, als ook is die de Partie commandeerde *Batimir Murza* gebleven, en sijne Koninklijke Majesteit zijn vele gevangene toegesonden. De marsch

wierd voortgeset na den vluchtigen *Abus Murza*, als die een groot getal gevangene met sich sleepte, en daerom soo wel niet kon voortkomen. Doch hy had eenige hondert gevangenen nedergehouden, die niet konden volgen, en soo is hy met de overige ontkomen, waer door de marsch elders heen gewend is geworden. Want soo haest als de Kroons Marschalk uit ingebrachte gevangene Tarteren vernomen had, dat *Oziambel Gierei Sultan, Themirkazij Murza*, en andere voorname *Murzen* meer, met stercke Partien, grooten roof, en ontallijke Slaven te rug marcheerden, soo is hy recht op haer aen getrokken; en na dat hy haer niet verre van *Narol* (dat nu al in vollen brand itont) had aengetroffen, en met groote furie op den Vyand was los gegaen, heeft hy die soo gelukkig geslagen, dat de Vyand in groote verwerring de vlucht heeft genomen: en over de 2000. Gevangene met een groot getal paerden achterlatende, hebben sy sich eindelijk te voet in de Boffchen en Moerassen moeten falveren.

Den 7. na dat de paerden ontrent vier uren rust was vergunt, wierd de marsch heel de nacht door na *Luboczow* gericht. Niet verre van daer heeft men 8. Tarteren gevangen gekregen, van welke men vernam, dat een grooten hoop Tarteren haren marsch na *Ruslzburg* gestelt hadden: waer op de Heer Kroons-Maerschalk eenige partijen ter zijden af commandeerde; maer self, om de Tarteren voor te komen, is hy na *Niemerowo* gegaen. Onderwijl hebben die ter zijden afgeweken partijen vele Tarteren nedergemaekt, en vele Slaven, insonderheit de partie die *Lazijnski* commandeerde, over de 2000. Gevangene verlost, en niet meer dan twee Officieren verloor. Maer de H. Kroons-Maerschalk had onder *Bezusznia* een groot getal Kinderen en Vee ontmoet, welke de Tarters hadden verlaten; waerom hy dies te spoediger voortsette, en daer op heeft hy den Vyand onder *Horye* ingehaelt, en den selven van beiden zijden en van achteren aengegrepen, als mede haer den pas van *Niemerow* afgesneden. In 't eerst heeft de Vyand de Gevangene en den beuit wechgeworpen; maer ten laesten heeft hy aen alle kanten de vlucht genomen, ook eindelijk hare bagaje-wagens staen latende, te voet sich in de Boffchen gesalveert. Op dien dach is een groote victorie bevochten, en vele Vyanden wierden nedergemaekt: 7. voorname *Murzen* zijn gebleven, *Jubai Murza* gevangen en over de 12000. Gevangene verlost geworden; en de onse hebben een grooten beuit van de bagaje-wagens gekregen. De Heer Commandant in *Janorowo* de vluchtende Tarteren gewaer wordende, is uitgevallen, en heeft eenige hondert van de selve verslagen.

Den 8. 's morgens heeft de Heer Kroons-Maerschalk die gedachte kinderen in het naeste Klooster laten inbrengen, en een redelijke voorraad tot haer onder-

onderhoud doen bestellen; waer op hy van *Niemerow* is opgebroken, en in sijnen marsch heeft hy vele van de vluchtige vyanden, die niet konden voortkomen, laten opvangen en nedermaken; als ook vele van de voornaemste Gevangenen aen sijne Koninklijke Majesteit toegesonden.

Den 9. is de Heer Kroons-Maerschalk ontrent ter middernacht van *Kochanowka* opgebroken na *Grodko*, daer selfs tegen 't aenbreken van den dach aenkomende, waer uit een gevangen Tarter kennis ingekomen is, dat *Omer Aly* met vele Gevangenen kort te voren na *Ruslemburg* daer voorby was getrokken, wien terstont een goede partie is nagesonden, die de Tarteren op de vlucht gebragt, en eenige hondert gevangenen verlost heeft. Doch de Heer Kroons-Maerschalk is selfs langs quade wegen een sterkker Vyandlijke Partie na *Kamarono* tegen gegaen, waer hy ook den *Muradin Sultan* met 10000. Tarteren, 200. Kofakken, 200. Janitsieren, en ontrent 4000. Littausche Tarteren heeft aengetroffen, die gereed stonden, om tot een storm tegen *Kamarono* aen te vallen. De selvige heeft de Heer Kroons-Maerschalk naest de hulpe Gods van vele kanten gants kloeklijk door sijne Voortroepen laten aengrypen, welke de Vyand siende en meenende dat het een uitval uit de Stad was, soo hebben sy die gering geacht. Maer als daer op de Heer Kroons-Maerschalk met sijn gantsche macht en groot veldgeschrey de sijne was by-gesprongen, en op den Vyand geweldig quam aangedrongen, soo hebben sy terstont de vlucht genomen, en de onse hebben haer tot in den duisteren nacht vervolgt, vele van de selvige nedergemaekt, en vele Gevangene van Tarteren, Turken, en Kofakken bekomen, waer onder een Kofakfisch Overste van het Serdeniatfisch Regiment, *Jwan Berhuta*, des *Dorozenskoos* groot gunsteling. Een deel Kofakken hebben haer geweer van sich geworpen, en sich onder de Christen Slaven verborgen, denkkende daer door t'ontkomen, maer sy zijn bekent en nedergemaekt geworden, en 20000. Christen Slaven by dese ontmoeting verlost. Vele Tarteren hadden sich in de Moerassen en Bosschen gesalveert, waer van vele opgesocht en neergemaekt zijn. Geduurende dese ontmoeting quam een versche partie Tarteren van 600. paerden, die sich by de eerste wilden vervoe-gen: maer als sy sagen wat met de andere was voorgevallen, soo hebben sy den rug gewend, doch weinig van de selve zijn ontkomen; dewijl sy naer een Moerasch gedreven, daer door bekommerlijk te voet moesten heen wijkken, met duisent Gevangene Christenen achter te laten. De selfde nacht heeft sich *Tocktarkary Murza*, van een partie te rug komende, in *Koropuse* geset, van wien als de onse naricht gekregen hadden, soo is terstont de Heer Overste *Zbrozeck* daer heen gecommandeert, die heeft haer ook gants ontwapent in hare rust liggende overvallen,

en

en verftroit, alle den roof afgenomen; en des *Sultans* Vaendel met noch een Kofakfifch is de onfe ten deele geworden; de felvige zijn nevens de voornaemfte Gevangenen, waer onder een Kofakfifch Overfte, fijne Koninklijke Majesteit toegelonden geworden: de onfe hebben grooten beuit aen vee en bagagie-wagens bekomen.

Den 10. heeft de Heer Kroons-Maerschalk vernomen, dat *Adry Gerey Sultan*, voor eenige dagen na den *Dnierfter* in aentocht was, hopende dat hy mede tegen *Ruslemburg* trok: dierhalven, om hem voor te komen, liet de Kroons-Maerschalk een brug by *Komarne* gereed maken.

Den 11. met het aenbreken van den dach heeft het leger begonnen over de Brug te trekken, ondertuffchen koomt een Boer, die een partje Tarteren onder 't beleid van *Sultan Gerey* by *Huruszowa* was ontloopen. Dese bragt daer van bericht, dat fy gefint waren over desen *Komarnifchen* pafte trekken, die ook nu al by het Dorp *Mosty* over de Brug gekomen waren, een groot getal Gevangen Christenen met fich fleepende, welke fy in *Podgurre* gehaelt hadden. Daer op is de Kroons-Maerschalk te rug, en alfoo den Vyand recht in de oogen gegaen: en dewijl de *Dnierfter* feer loog was over gelooopen, foo hebben fy over de twee mijlen weegs moeten door 't water gaen en fwemmen, daer mede den gantschen dach kommerlijk toebrengeende; wanneer hy noch met fijne fchutteren, Dragonders en Ruiteren, den felfen avond over de *Dnierfter* gegaen is, daer felfs het overige Leger verwachtend ftaen blyvende, en die Brug latende verbeteren.

Den 12. voor dach quam het gants Leger daer ook, en het had over een mijl weegs door diep water en quade wegen nochmaels moeten door 't water gaen en fwemmen tot aen *Huruszowa*. Daer aenkomende is ons bericht geworden, dat de Vyand voorby *Drohobijt* en *Stryje* de Gulde Straet geruft marcheerde. Gelijck het nu te verwonderen was, dat het Leger in vijf uuren foo fware en groote wateren, moeielijke wegen en Moeraffen t'samen was over gekomen, foo wierd de paerden wat rust gegunt. Daer na zijn wy opgebroken; en anderhalve mijl van *Stryje* aenkomende, mogten de paerden weder drie uuren rusten tot aen den avond: wanneer wy by den duifter zijn opgebroken, en foo in der nacht de Stad *Stryje* in aller ftilte voorby getrokken, en door de Rivier *Stryje* gegaen.

Een mijl weegs achter *Stryje*, als den dach was aengebroken, en het Leger *Stankow* voorby trok, meenden het Volk dat daer in lag, dat wy Tartarifche partien waren, en fy zijn uitgevallen. Ja wy hadden genoeg te doen, eer men haer kon doen gelooven, dat wy Vrienden en geen Vyanden waren. Hier hebben wy de paerden weder eenige uuren laten rusten. Daer na is het

Leger

Leger opgebroken; en de Tartarische troepen op de rechte hand liggen latende, ter zijden afgegaen, om den Vyand t'onderkruipen; en daer op is het een mijl van *Kalusz* recht tegen de Vyand over blyven staen, en heeft wederom geruſt. Dewijl nu de Vyand de *Bednarische* en *Petronische* Boſſchen, daer ſy ſeer neergekapt lagen, niet konden paſſeren, ſoo heeft hy ſich van *Petranka* wenden, *Kalusz* voorby trekken, en alſoo ons Leger onwetend tegen moeten komen. Door dien nu de Heer Kroons-Maerſchalck van alles goede nariſting had, ſoo heeft hy beſloten den Vyand tegen te gaen. Onderwijl zijn de Boeren rontom belaſt met *Samopalen*, hare gemeenſame Wapenen, in de Boſſchen op te paſſen, van welke ook etlijke 1000. t'ſaem zijn gerottet, die ſich in de Boſſchen verdeelt hebben.

Den 14. eenige uren voor dach, is de Heer des Kroons-Maerſchalk opgebroken; en een uur op den dach heeft hy verder kennis van de Vyand gekregen, dat *Muradijn* met 2000. Tarteren by hem gekomen was, die van het laeſte treffen waren over gebleven. Dus heeft de Kroons-Maerſchalk door ſtruiken en dalen ſijnen maſch bedektelyck verhaeſt, en gants onvermerkt is hy na by de Vyand gekomen: en na dat hy den Heer *Bſzachowiecky* dien aen de zijde met een ſterkke Troep in te breken bevolen had, ſoo is hy recht op de Vyand van voren aengegaen. De *Sultanen* waren beide in des Vyands Voortroep, die als ſy onſe Voortroepen over den Berg komende gewaer wierden, ſonder Vaendelen, die met opſet geſakt waren, hebben ſy niet anders gemeent, als dat het een partie Tarteren was. Maer wanneer etlijke 100. van de onſe tot haer aenſetteden, hebben ſy ſich tot tegenweer geſchikt: en als ſy ſagen dat de troep van ter zijden, en de Heer des Kroons-Maerſchalk met het gantsche gros en groot Veld-geſchrei, herpauken, trompetten, en vliegende Vaendelen op haer aenviel, en reets de Voortroep het hare dapper verrichtte en geſecondeert wierd, ſoo heeft de Vyand buiten ſonderlinge wederſtant de vlucht genomen, naer het Boſch geloopt, en over de 10000. Chriſtenen achter gelaten. Of wel met nederhouwen der ſelver een aenvank gemaekt wierd, ſoo was'er geen tijt om dat gans te voltrekken. Daer geſchiede in de Vyand een groote nederlaeg, dewijl het dichte Boſch, als ook de Moeraſſen, de vluchtige in ſoo grooten menigte niet ſoo ras wilden innemen; en ſoo hebben de onſe gelegenheit bekomen, om met den Vyand na haer believen om te ſpringen, die dan niet geſpaert wierden. Vele voorname zijn daer uit gebragt, en levendig gevangen genomen; onder welke was *Aliſza Aga*, een beroemt man, en Vizier des grooten *Muradijns*, die onlangs de onſe onder *Ladyſzn* geſlagen had, des *Muradijns* Schatmeester, en ſijn Hofmeester; als noch *Mechmet Elebir*, een beroemt man onder haer volk, met vele andere, nevens

verscheide *Mursen*. Drie Sultansche, twee Semonische, een Sirinische, en een Nahaische Vaene, nevens een *Bunczuk*, en een groot getal van Wapenen, met bogen en pijlkokeren, die de Vyand van sich had geworpen, te voet ontkomende, zijn de onse ten deele geworden. Daer op heeft de Heer des Kroons-Maerschalk de Dragonders laten affitten, die met de Ruiters-jongens te voet in het Bosch zijn gelonden, nevens welke noch vele Ruiters en Towafzyschen af zijn getreden, en het Bosch als jagers doorsocht hebben, seer vele Vyanden van Tarteren, Turken en Kosakken ter neder houwende. Hoe dat het met beide de Sultanen is afgeloopen kan men niet weten: het is seker, dat *Adri Gerei Sultan* geschoten is, gelijk de Gevangens berichten; en des *Muradijns* paerd, met sijn rok met Zabelen gevult, nevens Keteltrommels zijn de onse in de handen gevallen: hoewel de Heer des Kroons-Maerschalk seer gewenscht had, dese beide levendig te krijgen, waerom hy aen de gene die haer souden leveren voor yder 100. Ducaten belooft had. Twee dagen lank heeft men de vluchtige Vyanden in het Bosch opgesocht. Onder de voornaemste Gevangen zijn ook twee *Us Bege*, tot uit China selfs. De Heer des Kroons-Maerschalk heeft van dese groote Victorie aen de omliggende Steden de weet laten doen; waer op de Stedelingen en Boeren, sich diep in de Boschen begeven, vele verslagen, en Gevangenen met sich gebragt hebben. Vele hebben sy uit de boomen ter neer geschoten; vele heeft den honger het Bosch uitgejaegt, die sich vrywillig aen de onse hebben overgegeven.

Den 18. heeft het gantsche Leger het *Te Deum Laudamus* over die groote Victorie gesongen, en daer op heeft de Heer Kroons-Maerschalk de arme Moederloose Kinderen doen by een versamelen, een heeft haer alle een koek doen geven. Die der Vyanden heeft hy alle na *Kalusz* gesonden, en haer in een huis met redelijk onderhoud bestelt. De voornaemste Gevangenen heeft de Heer des Kroons-Maerschalk aen sijne Koninklijke Majesteit overgesonden. Dese verrichting is wel gantschlijk alleen Godt den Heere toe te schryven, die den Vyand schier sonder, of met weinig verlies van de onse, soo verschrikt en gevelt heeft, daer die de onse in 't getal dikwils veel hebben overtroffen. Hier nevens is ook noch te loven des Heeren Kroons-Maerschalks dapperheit, die met soo grooten snelheit, en by dach en nacht geduurig reisen en arbeiden, soo veel krachts heeft gehad, dat hy schier slapeloos, en met weinig spijse dit alles heeft kunnen uitstaen, tot groote verwondering van geheel het Leger.